

3.ÜNİTE

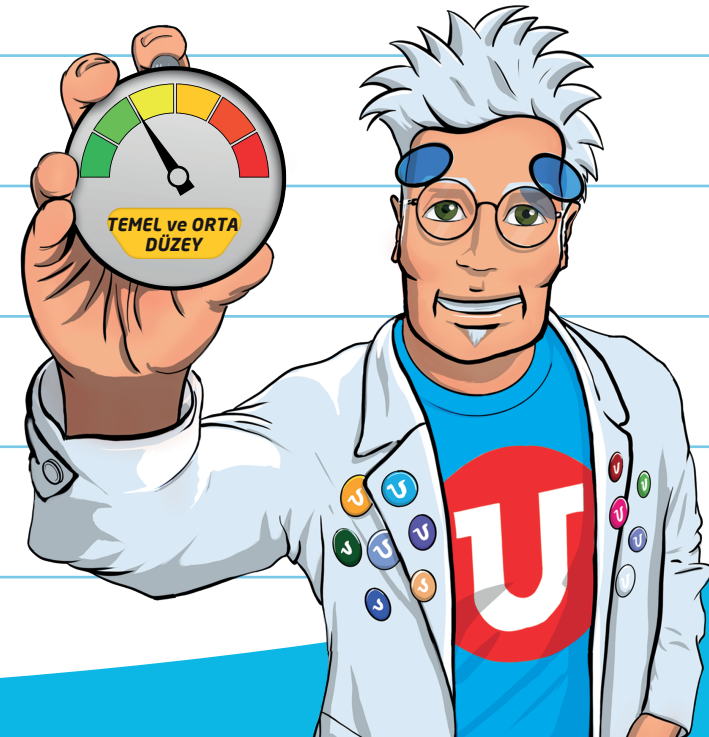

TYT Temel ve Orta Düzey Türkçe Soru Bankası

Anlatım Özellikleri

Hilal Evran

ANLATIM ÖZELLİKLERİ

Özgünlük

Tutarlılık

Açıklık / Duruluk

Sürükleyicilik

Doğallık

Yoğunluk

Akıcılık

Kalıcılık

Yoğunluk

Yoğunluk

Doğallık

Özlülük

Özlülük

Akıcılık

Özgünlük

- Anlatımda başkasına benzememe, kendine has olmaktır. Yazıda taklitçilikten kaçınma; farklı, yeni, alışılmışın dışında olmaktır.

Açıklık/Duruluk

- Anlatımdan okuyucunun çıkardığı anlam ile yazarın vermek istediği mesajın aynı olmasıdır. Anlatılmak istenenin kolayca anlaşılması demektir. Anlatımda anlaşılması zor ifadelerden kaçınılmasıdır. Söylenecek sözü sembollere sığınmadan anlatma demektir.

Doğallık

- Anlatımın yapmacıksız, günlük yaşantıda olduğu gibi, sanat yapmadan, süs ve özentiden uzak yapılmasıdır.

Akıcılık

- Yazının kolay okunabilmesi ve rahatsız eden kelimelerin kullanılmamasını ifade eder. Düşünceler kolay anlaşılabilir bir biçimde sıralanabilmelidir. Ses sanatları akıcılığın vazgeçilmeyen unsurlarından biridir.

Yoğunluk

- Birçok anlamı bir arada vermektir. Anlam içinde anlam bulunacak şekilde bir anla-tımı tercih etmektir.

Özlülük

- Anlatımda az sözle çok anlam ifade edebilmektir. Sözü uzatmadan, kısa tutarak me-sajı en öz şekilde vermektir.

Tutarlılık

- Anlatımda birbiriyle çelişen düşünce-ler ileri sürmeme, sık sık düşünce değış-tirme-mektir.

Sürükleyicilik

- Anlatımda birbiriyle çelişen düşünce-ler ileri sürmeme, sık sık düşünce değış-tirme-mektir.

Kalıcılık

- Geçmiş dönemde ortaya konan bir yapının gelecekte de ilgi görmesi, geçerliliğini korumasıdır.

Ulusallık / Yerellik

- Sadece bir ulusun kültürel özelliklerini taşımaktır.

Evrensellik

→ Bir sanat yapının dünyadaki tüm insanlara hitap eden bir özellik taşımasıdır.

Çağdaşlık

→ Çağının gerisinde kalmamak, çağı-na uygun özellikler taşımaktır.

İçtenlik

→ Anlatımın yürekten, candan, samimi olmasıdır.

Örnek:

----, “anlatımda konunun, imgelerin, düşünce ve duyguların, bildirişin yazara özgü oluşu; başkalarından alınmamış ya da onlara benzemez olması” diye açıklayabileceğimiz anlatım özelliğidir.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilirse cümle doğru tamamlanmış olur?

A) Yalınlık

C) Doğallık

E) Duruluk

B) Özgünlük

D) Açıklık

Örnek:

Dönemin etkisinin ötesinde, Ahmet Hamdi Tanpınar'ın edebiyatta dilin nasıl kullanılması gerektiği ile ilgili net düşünceleri var. Yazar, edebiyatta dilin kendi içinde estetik güzelliği olan, sanatsal bir şekilde kullanılması gerektiğini düşünüyor. Bu nedenle eserlerinde uzun, karmaşık cümleler sık sık karşımıza çıkıyor.

Bu parçada sanatçının anlatımında aşağıdaki niteliklerden hangisinin olmadığı söylenmektedir?

A) Duruluk

C) Sürükleyicilik

B) Sadelik

D) Özgünlük

E) Özlülük

Örnek:

Türk halk şiirinde deyimlere ve atasözlerine sıkça yer verilir. Bu durum, halk şairlerinin kimliğiyle ilişkilidir. Halk kültürünün içinde yetişmiş, halkın rağbet ettiği derin anlamlı söz kalıplarını kullanmış ve hatta bunlara yenilerini eklemiş kişiler olan halk şairleri, şiirlerinde bu birikimlerini kullanmışlardır. Bu bakımdan Türk halk şiiri dairesinde değerlendirilen şiirlerin pek çoğunda deyimlere ve atasözlerine rastlamak mümkündür.

Buna göre halk şairlerinin atasözü ve deyimlerden sıkça yararlanmaları aşağıda verilen anlatım özelliklerinden hangisiyle ilgilidir?

- A) Tutarlılık
- B) Açıklık
- C) Sürükleyicilik
- D) Duruluk
- E) Özlülük

Örnek:

Duygu ve düşüncelerin süsten uzak, doğrudan, açık ve içten anlatılması zor bir iştir. Anlattıklarımızı süslemek, az çok sanatlı, mecazlı sözlerle dile getirmek bize daha hoş gelir nedense. “Köyüne gitti.” demek dururken “Her gece gördüğü ve kimi kez korkuyla, kimi kez mutlulukla uyandığı rüyalarının değişmez mekânına; nice renkli anılarının dekorunu oluşturan, şimdilerde ise belleğinde yavaş yavaş dumanlı, yarı silik bir manzaraya dönüşmeye başlayan köyüne, o güzel cennet parçasına gitti.” dersanız sizin anlatımınız ---- uzak demektir.

Bu parçanın anlam bütünlüğünü sağlamak için, boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) duruluktan

C) özgünlükten

B) açıklıktan

D) yalınlıktan

E) akıcılıktan

Örnek:

Bilge Karasu kendi dilini ve alfabesini kurmuş, yazdığı hemen her metinde sözcüklerinin pırıltısıyla öne çıkmış belki en ayırık-sı yazarlarımızdan. Tür ve tema açısından neredeyse taban tabana zıt olan *Gece* ve *Kılavuz* romanları dışında öykülerinde, radyo oyunlarında, denemelerinde de Bilge Karasu'nun kendine özgü o çok anlamlı dili, bütün benzersizliğiyle içine alır okuru. Öyle ki Karasu'dan okuduğumuz bir cümleye hem sözcüklerin büyüğü dizilimine hayran olduğumuz için hem de yeni anlamlar, başka çıkarımlar yapabilmek için bir kez daha döneriz.

Bu parçada sözü edilen sanatçının anlatımının hangi yönü vurgulanmıştır?

- A) Açıklığı B) Yalınlığı C) Özgünlüğü
D) Akıcılığı E) Sürükleyiciliği

Örnek:

Anlatılanların ---- olabilmesi için anlatıcının kendine güveninin tam olması gerekir. Kişi konuşmada ya da yazmada yapmacıklıktan uzak olmalıdır. Kişinin doğal konuşabilmesi için yaşama sevinciyle dolu olması, duygularını gizlememesi gerekir. Bunun için de kişi kendini sevmeli, dinleyicisini sevmeli, yaşamayı sevmelidir. Anlatacaklarını süslemeden, yalın bir dille fakat candan, yürekten anlatmalıdır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) yoğun

B) özgün

C) doğal

D) duru

E) kalıcı